

Dotacje z Unii pomogły firmom i pracownikom

Dzięki pieniądзом z Europejskiego Funduszu Społecznego w ciągu trzech lat **powstało 140 tys. nowych miejsc pracy**. Największy wpływ na to miały mikropożyczki i dotacje na własny biznes

Beata Lisowska
beata.lisowska@infor.pl

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) jest już na finiszu. Z jego gigantycznego budżetu o wartości 48 mld zł zostało do wydania jeszcze tylko niewiele ponad 8 mld zł. Zanim będą dostępne środki z nowego unijnego budżetu na lata 2014-2020, rynek szkoleniowy czeka trudny okres. Dla instytucji oferujących możliwość podwyższania kwalifikacji oznacza to brak dostępu do dotacji, a dla ludzi, którzy chcą się szkolić - mniej ofert kursów.

Środki na aktywizację

Na wyczerpaniu są najpopularniejsze dotacje na dofinansowanie dla bezrobotnych. Zostały rozdane w 90 proc., a 70 proc. tych środków zostało już rozliczonych z Komisją Europejską. Na ten cel przeznaczono od 2008 r. ponad 9 mld zł.

Powoli kończą się także dotacje na kursy dla pracowników firm. W skali kraju zostały podzielone już w prawie 82 proc. Na ten cel wydano 5,54 mld zł, a prawie połowa tych środków jest już rozliczona z KE. W 2013 r. w województwach będą organizowane już tylko pojedyncze konkursy, w których dofinansowanie będą mogły uzyskać firmy szkoleniowe. Oznacza to coraz trudniejszą kondycję finansową tych przedsiębiorców, którzy utrzymują się z dotacji z UE. Jak wynika z badania Bilans Kapitału Ludzkiego, ze środków UE w 2011 r. finansowane było 21 proc. wszystkich usług świadczonych na rynku szkoleniowym.

Z sondy DGP wynika, że najszybciej unijne pie-

niądze na szkolenia i inne działania edukacyjne wydawały województwa. Dużo wolniej radziły sobie z tym instytucje centralne, m.in. ministerstwa.

Resort rozwoju regionalnego po dokonaniu przeglądu programu zdecydował więc o przesunięciu pieniędzy w 2013 r. do województw. To poprawi nieco sytuację w regionach. 163,5 mln euro zamiast w 2014 r. przeznaczone na aktywizację zawodową młodych bezrobotnych. Z pomocy ma skorzystać ok. 44 tys. osób. 85 proc. tych środków (czyli prawie 140 mln euro) trafi za pośrednictwem marszałków województw do powiatowych urzędów pracy. Zostaną z nich sfinansowane szkolenia i staże oraz dotacje na własny biznes dla młodych bezrobotnych.

Atrakcyjne granty

Reszta przesuniętej kwoty (prawie 25 mln euro) zostanie podzielona pomiędzy samorządy wojewódzkie. Te również zamierzają wesprzeć przedsiębiorczość.

Cała przyznana im pula pieniędzy zostanie przeznaczona na mikropożyczki i dotacje na własny biznes. Te ostatnie okazały się najbardziej spektakularnym sukcesem programu. Bezzwrotne granty w ciągu ostatnich czterech lat trafiły do 140 tys. osób. Tyle nowych miejsc pracy powstało więc dzięki PO KL.

Przedsiębiorcy otrzymywali nie tylko do 40 tys. zł na start nowej firmy, lecz także pomoc w postaci szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i doradztwa. Dzięki temu funkcjonowanie dotowanych firm jest

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

• Efekty PO KL w kończącej się perspektywie

- 5,3 mln osób skorzystało ze szkoleń i kursów doszkalających dotowanych przez UE
- 854 tys. osób bezrobotnych zdobyło nowy zawód lub podwyższyło kwalifikacje (połowa z nich znalazła zatrudnienie w ciągu pół roku od zakończenia udziału w projekcie)
- 240 tys. klientów pomocy społecznej objęto kontraktami socjalnymi
- 130 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym uczestniczyło w szkoleniach
- 4,8 tys. osób zwolnionych i 9,8 tys. pracowników zagrożonych zwolnieniem skorzystało ze szkoleń przekwalifikujących i doradztwa zawodowego
- Około 19,5 tys. pielęgniarek ukończyło studia pomostowe
- Przybyło lekarzy w deficytowych dziedzinach medycyny - specjalizację ukończyło 29 onkologów, 191 kardiologów oraz 96 lekarzy medycyny pracy
- Ponad 60 tys. nauczycieli uczestniczyło w szkoleniach z przedmiotów, których uczą, jak również z zakresu metodyki pracy z uczniem
- 110 tys. dzieci w wieku 3-5 lat uczestniczyło w różnych formach edukacji przedszkolnej
- 593 nowe przedszkola i punkty przedszkolne zostały utworzone
- 62 tys. studentów rozpoczęło studia na kierunkach zamawianych
- 5709 absolwentów ukończyło studia na kierunkach zamawianych

• Europejski Fundusz Społeczny na lata 2014-2020

- System wydawania pieniędzy ma być bardziej zdecentralizowany, 75 proc. środków będzie rozdysponowane przez samorządy województw (obecnie 60 proc.)
- Samorządy województw będą mogły łączyć ETS (projekty społeczne) z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (projekty infrastrukturalne)
- W większym stopniu niż obecnie będą wykorzystywane instrumenty inżynierii finansowej (pożyczki zamiast bezzwrotnych dotacji)
- Pojawiają się nowe priorytety np. innowacyjność, aktywne i zdrowe starzenie się społeczeństwa

dłuższe niż przedsięwzięć, które są realizowane bez takiego wsparcia. Po 18. miesiącach działania na rynku istnieje 72 proc. z nich. Statystycznie po takim czasie upada co drugi biznes, który

nie był w żaden sposób dofinansowany.

Krótką nauka

Porażką programu jest natomiast to, że nie zachęcił Polaków do uczenia się przez całe życie. Pomimo dostępności ogromnej liczby dotowanych szkoleń, wskaźnik life long learning, którym UE mierzy aktywność edukacyjną przez całe życie, nie wzrósł.

Według danych Eurostatu w ubiegłym roku doszła do siebie zaledwie 4,3 proc. Polaków w wieku 25-64 lat. Klasyfikuje to nas na jednym z ostatnich miejsc w Europie. Wskaźnik ten nawet spadł, bo kilka lat temu wynosił w Polsce 5. Niepokojące jest to, że w przedziale wiekowym 45-54 lata w różnych formach kształcenia uczestniczy tylko 2 proc. Polaków, a po 55. roku życia już tylko 0,7 proc. populacji.

Sytuacji nie zmieniły gigantyczne środki na ten cel z programu Kapitał Ludzki. Szacuje się, że na kształcenie ustawiczne z PO KL zostało wydane 45 proc. wszystkich dostępnych środków.

Ekspertów brak efektów w tej dziedzinie tłumaczą tym, że o ofercie unijnych szkoleń wciąż w za małym stopniu decyduje popyt na nie oraz realne zapotrzebowanie pracodawców. To dlatego że firmy szkoleniowe nauczyły się sprawnie pisać wnioski o dotowanie kursów, w których się specjalizują, chociaż niekoniecznie takich potrzebuje rynek pracy. W ofercie w PO KL brakuje specjalistycznych zajęć, a to na nie jest największe zapotrzebowanie.

Zdecydują firmy

Ma się to zmienić w przyszłej perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego chce, aby to przedsiębiorcy mieli decydujący wpływ na ofertę unijnych szkoleń.

Zdaniem resortu powinni mieć możliwość dokonywania oceny jakości kursów oraz tworzenia rankingów instytucji szkolących za unijne pieniądze ich pracowników. Środki mają być inwestowane przede wszystkim w przedsiębiorstwa z sektora małych i średnich firm. Pieniądzy ma być nawet więcej niż w budżecie przyznanym Polsce na lata 2007-2013. Po 2014 r. co czwarte euro z funduszy strukturalnych będzie przeznaczane na szkolenia i inne działania edukacyjne. Obecnie budżet EFS stanowi 22 proc. funduszy strukturalnych.